“Vanaf je achttiende jaar staat je leven stil”

DreamersNL zet zich in voor jongeren zonder verblijfsvergunning

Achttien worden is voor veel jongeren een bijzondere mijlpaal: je bent meerderjarig, mag stemmen en steeds meer op eigen benen staan. Het is een levensfase waarin je je volop kan ontwikkelen en werken aan je toekomst. Toch geldt dat niet voor iedereen. In ons land leven duizenden jongeren voor wie hun achttiende verjaardag allesbehalve een feestje betekent. Hoewel ze hier vrijwel hun hele leven hebben gewoond, een sociaal leven hebben opgebouwd en op school hebben gezeten kunnen ze helemaal niet werken aan hun toekomst. En dat omdat hun ouders niet over de juiste verblijfsvergunning beschikken om wat voor reden dan ook. En zij daardoor ook niet. En dat heeft grote gevolgen voor hun kansen voor een opleiding en werk. DreamersNL zet zich in voor deze jongeren op verschillende manieren. Azar Eskandari, van ASKV (coördinator DreamersNL), Laura Bakker, van Jimmy's (community en zichtbaarheid DreamersNL), en enkele van deze jongeren vertellen hun verhaal.

Erica Op ‘t Hoog

“In 2022 begonnen Start Foundation en Issuemakers de DreamersNL-campagne om de positie van in Nederland gewortelde jongeren zonder verblijfsvergunning te verbeteren via wijziging in de wet- en regelgeving. Deze jongeren werden Dreamers genoemd, omdat ze net als alle andere mensen dromen van een goede toekomst. In 2023 gaf Kansfonds de opdracht een jongerenplatform op te zetten door Jimmy’s, waarbij Dreamers in hun activiteiten werden ondersteund door een coalitie van partners. De coalitie bestaat verschillende steunpunten en sleutelfiguren die zich in diverse steden inzetten voor Dreamers. Begin 2024 werd de campagne beëindigd, maar de coalitie ging verder binnen het DreamersNL-netwerk, gecoördineerd door ASKV. De focus ligt op draagvlak in onderwijs en bij werkgevers en het vergroten van zichtbaarheid en participatie van Dreamers.”

Ook de jongeren zelf spreken met politici. In 2022 met toenmalig minister Dijkgraaf Onder: met kamerlid Don Ceder van de ChristenUnie

Azar Eskandari is juriste en projectleider Recht op onderwijs bij het ASKV. Zij legt uit wat er gebeurt als deze jongeren achttien worden.

“Het recht op onderwijs is gewaarborgd in verschillende internationale verdragen waarbij Nederland partij is, waaronder het Kinderrechtenverdrag. Daarnaast geldt in Nederland een leer- en kwalificatieplicht. Dit houdt in dat elk kind dat in Nederland woont, ongeacht zijn achtergrond of verblijfsstatus, recht heeft op onderwijs totdat het de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. Daarna mogen zij niet werken en mogen zij geen nieuwe opleiding starten. Het recht op onderwijs is dan gekoppeld aan de verblijfstatus van iemand. Een lopende opleiding mogen zij wel afmaken. Om toch te kunnen studeren aan een HBO of universiteit moeten de jongeren een studievisum aanvragen. Dat is een ingewikkelde en kostbare route. Voor zo’n studievisum moeten ze namelijk eerst een MVV-document (machtiging tot

“Mijn droom is om ’s ochtends niet meer met angst en onzekerheid wakker te hoeven worden”
Het verhaal van Sylvi (28)

Sylvi is een van de dreamers. Ze was twaalf toen in Syrië de oorlog uitbrak. Op haar zestiende vluchtte ze naar Nederland. Na een half jaar kon ze starten op de taalschool die ze in drie maanden afrondde en begon ze aan een opleiding op MBO 2 niveau voor administratief en secretarieel werk. Ook dat ging voorspoedig en ze haalde haar diploma in anderhalf jaar. Ze wilde graag verder naar een hoger niveau. In die periode werd echter haar verblijfsvergunning ingetrokken en er volgden jaren van procedures. “Ik ging in die periode van de ene opvang naar de andere door het hele land heen. Ik leefde in grote onzekerheid en kon daardoor ook niet verder met mijn opleiding. Ik heb in die periode ook een tijdje bij zusters in een klooster gewoond en ben hen zeer dankbaar voor alles wat ze voor me gedaan hebben. Ik hielp daar ook op hun secretariaat om iets terug te kunnen doen.
Uiteindelijk heb ik onlangs mijn MBO niveau vier kunnen afronden. Ik wil nu graag verder met een HBO opleiding business administration, maar dat is moeilijk omdat ik uitgeprocedeerd ben. Mocht ik een studievisum kunnen krijgen, moet ik voor het MVV terug naar Syrië maar dat is veel te gevaarlijk voor mij op dit moment.
Ik krijg gelukkig steun van verschillende organisaties. Ondertussen ben ik actief bij DreamersNL. Ik ben niet iemand om stil te zitten afwachten. Het werk met de andere dreamers geeft me ook het gevoel dat ik ergens welkom ben en bij hoor. Ik weet dat er mensen zijn die ons zien en voor ons vechten en dat geeft me hoop.”

Op de vraag wat haar droom is, antwoordt Sylvi: “Veiligheid, vrijheid en stabiliteit. Ik wil een veilige toekomst waarin ik eindelijk niet meer bang hoef te zijn en niet meer in onzekerheid leef. Ik wil zo graag zonder angst wakker worden.”

Tot slot voegt ze toe: “Dreamers hebben als kind en zelfs als jongere, deze situatie nooit zelf gekozen. Ik heb er niet voor gekozen om in een oorlog te leven, om mijn hele jeugd verwoest te zien worden, of om me een groot deel van mijn leven onveilig te voelen. En al helemaal niet om, ondanks dat ik gevlucht ben vanuit een oorlog in nog meer onveiligheid en onzekerheid terecht te komen. Voor minderheden en ook voor christenen zoals in mijn geval werd de situatie in Syrië bovendien nog moeilijker en onveiliger, en tot op de dag van vandaag blijft het voor hen en voor mij gevaarlijk.”

Collage over DreamersNL gemaakt door Nathalia Cavalcante, dreamer en studente aan de Kunstacademie

voorlopig verblijf voor mensen die langer dan negentig dagen in ons land willen verblijven) halen bij de Nederlandse ambassade in het land van herkomst.”

Voor een stempeltje terug naar Mongolië

Jack is een van de Dreamers: “Na mijn MBO wilde ik verder studeren aan de Hogeschool Rotterdam maar in eerste instantie kreeg ik geen studievisum waardoor ik vertraging opliep. Uiteindelijk kon ik wel een visum krijgen maar moest voor het MVV naar het land van herkomst. Dat is Mongolië, daar is echter geen Nederlandse ambassade, waardoor ik naar een van de buurlanden moest gaan: Rusland, Kazachstan of China. Na veel gedoe kon ik weken later vanuit Mongolië naar Peking om daar het benodigde stempeltje te halen. Het heeft me enorm veel tijd, stress en ook geld gekost.” Inmiddels zit hij in het derde jaar bouwkunde. Jack was vanaf het begin betrokken bij de dreamerscommunity. “Door met anderen in contact te komen die hetzelfde meemaken heb je het gevoel er niet alleen voor te staan.”

Naast de hoge kosten voor het halen van het MVV-document betalen deze jongeren ook het veel hogere bedrag aan collegekosten dat voor buitenlandse studenten geldt en hebben geen recht op studiefinanciering. Gelukkig zijn er fondsen die deze studenten ondersteunen. En met sommige steden en onderwijsinstellingen is afgesproken dat zij hetzelfde tarief collegegeld mogen betalen als alle andere Nederlandse studenten.

“Door met anderen in contact te komen die hetzelfde meemaken heb je het gevoel er niet alleen voor te staan”

In het kader van het 50-jarig bestaan van KNR-PIN is er een extra solidariteitssactie gestart De jarige KNR-PIN vraagt geen cadeau voor zichzelf maar een financiële bijdrage voor enkele projecten die ondersteuning geven aan mensen die om wat voor reden dan ook geen geldige verblijfsvergunning hebben. Een van deze projecten in DreamersNL. Meer informatie: pin@knr.nl

Een van de partners van DreamersNL is Actiz, de werkgeversorganisatie voor de zorg, waarbij de KNR en ook veel zorginstellingen zijn aangesloten. Naast financiële steun via de actie van KNR-PIN kunnen religieuze instituten de dreamers ook ondersteunen door bijvoorbeeld het bieden van werk- en stageplekken bij hun zorginstellingen. Meer informatie: www.dreamersNL.org

Niet alleen de hoge kosten en de soms moeilijk te maken reis naar het land van herkomst van de jongeren of hun ouders zorgen voor stress. Jack vertelt: “Als je eenmaal bent gestart met de opleiding, kun je het je niet veroorloven om te wisselen als de studie toch niet bij je blijkt te passen. Ook kun je geen vertraging oplopen, je moet alles halen omdat anders je visum niet meer geldig is. Dat geeft veel extra druk.” Na het behalen van de studie krijgen de studenten één jaar om werk te vinden. Ze kunnen dan via een werkvergunning in ons land blijven. Uiteindelijk kunnen ze dan na vijf jaar het Nederlanderschap aanvragen.

Voor de overheid bestaan ze niet

Voor MBO is de situatie nog ingewikkelder vertelt Azar. “Het verkrijgen van een studentenvisum voor een mbo-opleiding is vrijwel onmogelijk. Dat kan alleen als je kunt aantonen dat in het land van herkomst, waar je al jaren niet meer woont, geen vergelijkbare opleiding te vinden is. Bovendien doe je dan deze opleiding om in dat land van herkomst te gaan werken met deze opleiding. Maar dat is niet wat deze jongeren willen. Zij willen gewoon in Nederland blijven waar zij wonen en thuishoren. Ook het vinden van een stageplaats, wat voor een MBO een belangrijk onderdeel van de opleiding is, is zeer moeilijk. Vaak heb je een VOG nodig. Dat kan alleen met een BSN en dat hebben deze jongeren niet omdat ze geen verblijfvergunning hebben. Ze bestaan als het ware niet voor de overheid, ook al wonen ze al bijna hun hele leven in ons land.”

Supergemotiveerde talenten

Inmiddels hebben verschillende vakbonden, onderwijsinstellingen en werkgeversorganisaties zich aangesloten bij DreamersNL als partner. Veel werkgevers zien ook dat er talent verloren gaat. Azar: “We zitten in Nederland te springen om goede vakmensen, er worden vaak arbeidsmigranten binnengehaald. Maar deze jongeren zijn hier opgegroeid. Ze kennen de taal en cultuur en ze zijn supergemotiveerd.” Samen met de scholen en met bedrijven proberen Azar en haar collega’s onderwijs- en stageplekken voor de dreamers te regelen. Het is vaak maatwerk. Ook werken ze aan bewustwording en lobby bij de politiek voor andere wet- en regelgeving.

De jongeren zelf werken actief mee aan verschillende campagnes. Zo komt er een popupstore bij de Marathon van Rotterdam. Laura vertelt: “Mensen kunnen daar informatie krijgen, we verkopen er t-shirts, pennen etc. En ze kunnen in gesprek gaan ons. We hopen dat mensen zo bewust worden van onze situatie. En hopen in contact te komen met andere jongeren in dezelfde situatie zodat ze weten dat ze niet de enigen zijn.” “Dat is zo belangrijk,” zegt Jemima (28 en inmiddels afgestudeerd). “Ik was zelf bijna twintig jaar zonder verblijfsvergunning. Hoewel ik inmiddels een verblijfstatus heb, blijf ik bij DreamersNL betrokken. Ik weet hoe het is om steeds om te moeten kijken en ken de onzekerheid. Ik wil deze jongeren blijven steunen en ons verhaal blijven vertellen want dat is zo belangrijk.”

Enkele van de dreamers overleggen over hoe ze hun verhaal nog beter naar buiten kunnen brengen